

Πανελλαδικές εξετάσεις 2016

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα «ΙΣΤΟΡΙΑ»

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α. Κόμμα του Γ. Θεοτόκη: Σχολικό βιβλίο, σελ. 92, «Από τα αντιβενιχελικά κόμματα ... πιο διαλλακτικό.» και σχολικό βιβλίο, σελ.93, «Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη ... των Αντιβενιζελικών.»

β. Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης (1905): Σχολικό βιβλίο, σελ. 213-214, «Στο μεταξύ, η επανάσταση ... προς τους επαναστάτες.»

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής: Σχολικό βιβλίο, σελ. 149, «Στις 24 Ιουλίου 1923 ... μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.»

και σχολικό βιβλίο, σελ.151-152, «Με βάση το άρθρο 11 της Σύμβασης ... ανταλλαξιμών.»

- Στον ορισμό μπορεί να γίνει και προσαρμογή του χωρίου: Σχολικό βιβλίο, σελ.146, «Συνολικά, το φθινόπωρο ... της Μικτής Επιτροπής.»
- **Διευκρίνιση:** Εφόσον στον ορισμό της Μικτής Επιτροπής Ανταλλαγής δεν ορίζεται χρονολογία μπορεί να γίνει αναφορά και στη Μικτή Επιτροπή του 1914, Σχολικό βιβλίο, σελ. 138-139, «Η Ελλάδα αντέδρασε ... τον Οκτώβριο του 1914.»

ΘΕΜΑ Α2

α. Σωστό [Σχολικό βιβλίο, σελ. 84]

β. Λάθος [Σχολικό βιβλίο, σελ. 209]

γ. Λάθος [Σχολικό βιβλίο, σελ. 220]

δ. Λάθος [Σχολικό βιβλίο, σελ. 49]

ε. Σωστό [Σχολικό βιβλίο, σελ. 54]

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ.142-143, **Η παλιννόστηση:** «Η επιστροφή των προσφύγων στη Μ. Ασία ... και την Ανατολική Θράκη»

Σχολικό βιβλίο, σελ.143, «Οι συνθήκες ... το δρόμο της προσφυγιάς»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελ.157-158, **Η αστική αποκατάσταση:** «Την αστική αποκατάσταση ... επέκταση λιμανιών κ.α.)»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

- Απαιτείται η κατάλληλη δομή (Πρόλογος, Κυρίως Θέμα, Επίλογος)
- Επιλέγουμε τα κύρια σημεία των παρατιθέμενων κειμένων
- Συνδυάζουμε με την ανάλογη ιστορική αφήγηση
- Εφόσον τίθενται υποερωτήματα α. και β. τότε απαιτούνται:
  - Κοινός πρόλογος
  - Διαχωρισμός των υποερωτημάτων

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα κείμενα (Α, Β) παρέχουν σαφείς πληροφορίες, οι οποίες συμπληρώνουν και διευρύνουν την ιστορική αφήγηση σχετικά με το πρόβλημα που προέκυψε από την ασάφεια του ελληνικού συντάγματος του 1864 ως προς την ανάθεση της εντολής για σχηματισμό κυβέρνησης, στην προτεινόμενη λύση και στα νέα δεδομένα που αυτή εγκαινίασε.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Ό,τι αφορά στο α) υποερώτημα σχετικά με την ασάφεια του ελληνικού συντάγματος του 1864 και στο πρόβλημα που αυτή προκαλούσε το ΚΕΙΜΕΝΟ Α, αντλημένο από το έργο του Ν. Μαρωνίτη, «Η εποχή του Γεωργίου Α. Πολιτική ανανέωση και αλυτρωτισμός», εμπεριέχει συγκεκριμένα στοιχεία τα οποία διασαφηνίζουν το περιεχόμενο της ιστορικής αφήγησης.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- Η εκλογική νοθεία της 29^{ης} Ιουνίου 1874
- Το πολιτικό κατηγορώ του Χ. Τρικούπη στο άρθρο «Τίς πταίει;»
- Για τον Τρικούπη αιτία της **παρατεταμένης** πολιτικής κρίσης είναι ο θρόνος
- Ο Τρικούπης αποδοκιμάζει οποιαδήποτε άλλη εκδοχή (λαός ή κόμματα)
- Τονίζει το δίλημμα του πολιτικού για υποταγή στην αυθαιρεσία ή την επανάσταση
- Αιχμηρή η πολιτική του θέση
- Προτείνει ως θεραπεία τον σχηματισμό κυβερνήσεων πλειοψηφίας και τη διαμόρφωση του δικομματικού συστήματος.

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση για την τεκμηρίωση του α) υποερωτήματος: Σχολικό βιβλίο, σελ. 78-79, «Παρά την έντονη αντίδραση ... της αρχής της δεδηλωμένης το 1875».

β. Ό,τι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με τον αντίκτυπο της προτεινόμενης ρύθμισης από το Χ. Τρικούπη στο κοινοβουλευτικό σύστημα το ΚΕΙΜΕΝΟ Β εμπλουτίζει τις πληροφορίες του σχολικού εγχειριδίου.

Σχολιασμός του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β, που αποτελεί απόσπασμα από το Βασιλικό λόγο στη Βουλή, 11 Αυγούστου 1875.

Το παράθεμα ενισχύει το περιεχόμενο της τελευταίας περιόδου της ιστορικής αφήγησης. Στο απόσπασμα του λόγου του , ο Γεώργιος χρησιμοποιεί συγκεκριμένες εκφράσεις οι οποίες σχετίζονται με βασικά

συνταγματικά δικαιώματα και αιτιολογούν την απόφασή του να υιοθετήσει την πρόταση του Χ. Τρικούπη για εφαρμογή της αρχής της δεδηλωμένης. Έτσι, αναφέρεται στα δικαιώματα του λαού και το σεβασμό τους, αναγνωρίζοντας την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Αναγνωρίζει επίσης ότι τα καθήκοντα που επιβάλλονται στους βουλευτές πρέπει να αντισταθμίζονται με δικαιώματα. Τέλος θεωρεί ότι χωρίς την εφαρμογή της αρχής της δεδηλωμένης το πολίτευμα δεν μπορεί να λειτουργήσει ομαλά. Το ύφος του βασιλικού λόγου, για ένα ζήτημα για το οποίο μέχρι τότε υπήρχε σταθερή άρνηση εκ μέρους του Γεωργίου, δηλώνει την απόλυτη εξουσία του βασιλιά κατά την περίοδο αυτή.

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση για την τεκμηρίωση του β) υποερωτήματος: Σχολικό βιβλίο, σελ. 79, «Η ιδέα για την ψήφιση της αρχής της δεδηλωμένης το 1875 ανήκε στο νέο ... του πολιτικού τοπίου» και σχολικό βιβλίο, σελ. 80, **1. Η εδραίωση του δικομματισμού:** «Το διάστημα ... θεμελιώθηκαν»

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Συμπεράσματα – διαπιστώσεις – αξιολογικές κρίσεις
- Σηριζόμαστε σε αντικειμενικά δεδομένα και όχι σε προσωπικές – υποκειμενικές τοποθετήσεις
- Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε χωρία από την ιστορική αφήγηση
- Χρησιμοποιούμε τις στερεότυπες διαρθρωτικές φράσεις για το συμπέρασμα.

ΘΕΜΑ Δ1

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα παρατιθέμενα κείμενα (Α, Β, Γ) πιστοποιούν την ιστορική αφήγηση τόσο ως προς τους στόχους των νομοθετικών ρυθμίσεων των ετών 1870-1871 και 1917 όσο και ως προς την υλοποίηση των στόχων αυτών.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

α. Ό,τι αφορά στο α) υποερώτημα σχετικά με τους στόχους και το περιεχόμενο των ρυθμίσεων για το αγροτικό ζήτημα από τις κυβερνήσεις Αλ. Κουμουνδούρου και Ελ. Βενιζέλου αντίστοιχα, τα ΚΕΙΜΕΝΑ Α, Β και Γ συμπληρώνουν και διευρύνουν την ιστορική αφήγηση.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α, αντλημένο από το έργο του Θ. Καλαφάτη, «Η αγροτική οικονομία. Όψεις της αγροτικής ανάπτυξης»:

- Οι λόγοι που ωθούν την κυβέρνηση Κουμουνδούρου στην αγροτική μεταρρύθμιση
- Λόγοι οικονομικοί
- Με την αγροτική μεταρρύθμιση του 1871 το κράτος ενισχύει τις φυτείες και τον οικογενειακό κλήρο. Στόχος η αύξηση εσόδων
- Επέκταση των εξαγωγών του αγροτικού προϊόντος και οικονομική ενίσχυση των εμπορικών ομάδων
- Η παραχώρηση της δημόσιας γης θα στερήσει από το κράτος το 25% από την ακαθάριστη παραγωγή
- Το κράτος θα αποκτήσει νέες πηγές εσόδων (φόροι, δασμοί)
- Επέκταση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και αύξηση της παραγωγής
- Λόγοι κοινωνικοί
- Προϊκοδότηση των κοινωνικών ομάδων με τεμάχια εθνικής γης

- Πρόληψη κοινωνικών εντάσεων από την ενδεχόμενη καταπάτηση εθνικών και εκκλησιαστικών γαιών

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Β, αντλημένο από το έργο του Σ.Δ. Πετμεζά, «Αγροτική οικονομία. Τα όρια του μοντέλου αγροτικής ανάπτυξης του 19^{ου} αιώνα», που αφορούν στις προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις του Βενιζέλου:

- Πρόθεση των Φιλελευθέρων η ενίσχυση του εθνικού φρονήματος των χωρικών
- Ενίσχυση επίσης των χριστιανικών πληθυσμών της Βόρειας Ελλάδας
- Υπόσχεση μιας εκτεταμένης αγροτικής μεταρρύθμισης
- Απαλλοτρίωση των τσιφλικιών
- Ριζοσπαστικό πρόγραμμα υποχρεωτικής απαλλοτρίωσης

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ, αντλημένο από το έργο του Α. Φραγκιάδη, «Ελληνική οικονομία 19^{ος} - 20^{ος} αιώνας. Από τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση της Ευρώπης»:

- Η διανομή γης ήταν το κυριότερο όπλο του ελληνικού κράτους
- Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να νομιμοποιήσει την κυριαρχία του στη Βόρεια Ελλάδα

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση για την τεκμηρίωση του α) υποερωτήματος: Σχολικό βιβλίο, σελ. 25, «Η οριστική αντιμετώπιση ... για αρδευόμενα.» και σχολικό βιβλίο, σελ. 43-44, «Το αποφασιστικό βήμα ... κρατικού ενδιαφέροντος.»

β. Ό,τι αφορά στο β) υποερώτημα σχετικά με την υλοποίηση των συγκεκριμένων νομοθετικών ρυθμίσεων τα ΚΕΙΜΕΝΑ Α, Β, Γ τεκμηριώνουν τα δεδομένα του σχολικού εγχειριδίου.

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- Οι νομοθετικές ρυθμίσεις του Κουμουندούρου αποτελούν μια συστηματική προσπάθεια, η οποία καλύπτει χρονικά την περίοδο 1860-1880
- Αποσκοπεί στην ανάπτυξη της γεωργίας
- Προωθεί επιπλέον την εκβιομηχάνιση στην Ελλάδα

Τα κύρια σημεία του ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ:

- Το μεταρρυθμιστικό έργο του Βενιζέλου προωθεί τη μικρή ιδιοκτησία στη Βόρεια Ελλάδα
- Προωθεί επιπλέον την οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση
- Το νοτιοελλαδικό κοινωνικό πρότυπο αποδεικνύεται αρκετά επιτυχημένο
- Η επιτυχία του προτύπου έγκειται στη σταθεροποίηση της κρατικής εξουσίας και του πολιτεύματος

Διευκρίνιση: Τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στο υποερώτημα α). Απαιτείται η σωστή προσαρμογή των στοιχείων αυτών.

- Η αγροτική μεταρρύθμιση του Βενιζέλου αρχίζει να υλοποιείται από το 1923 και ύστερα
- Το κράτος διανέμει γη που ανήκε σε Τούρκους και Βούλγαρους
- Το κράτος διανέμει γη και σε Έλληνες μεγαλογαιοκτήμονες

Απαιτούμενη ιστορική αφήγηση για την τεκμηρίωση του β) υποερωτήματος: Σχολικό βιβλίο, σελ.25, «Από το 1870 ως το 1911 ... της εθνικής αυτής ιδιοκτησίας» και σχολικό βιβλίο, σελ. 44-45, «Με βάση αυτά τα νομοθετήματα ... Ρουμανία κ.λ.π.»).

ΠΡΟΣΩΝΑ